

Alınış tarihi (Received): 12.05.2022

Kabul tarihi (Accepted): 13.06.2022

Kırsal Turizm Algısı ve Turizm Etkilerine Bakış Açısı (Tokat İli Örneği)

Nuray KIZILASLAN^{1,*}, Betül BAKIR²

¹ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Tokat

² Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat

*Sorumlu yazar: nuray.kizilaslan@gop.edu.tr

ÖZET: Bir bölgenin kalkınması için sektör çeşitlendirmede ilk göze çarpan turizm potansiyelidir. Kırsal turizm kırsal alanların kalkınmasının en önemli araçlarından biridir. Kırsal turizmdeki gelişim ile yöre halkının kırsal turizm bilinci arasında güçlü bir bağ olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kırsal turizm sonucu gerçekleşen sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlerden en çok etkilenen kesim o bölgede yaşayan yerel halktır. Gelişmekte olan ve yeni tanınırlık kazanmaya başlayan bir turizm bölgesinde turizmin bölge halkı üzerindeki algısı ve etkilerine bakış açısı o bölgedeki turizmin gelişmesini ve gelişmenin ne yönde seyredeceğini belirlemek açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı Tokat'ta kırsal turizmin gelişmesinde önemli bir etken olan yerel halkın kırsal turizm algısını ve bakış açısını belirlemektir. Bu çalışmada oransal tesadüfi örnekleme yönteminden yararlanılarak 383 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda yerel halkın turizmin Tokat'taki gelişim sürecini olumlu etkilediği, Tokat'ın doğal, tarihi ve kültürel potansiyelini kırsal turizmin gelişimine uygun bulduğu, turizm yatırımlarının artmasının gerektiğini düşündüğü görülmüştür. Ankete katılanların büyük bir çoğunluğuna göre turizm ilin ekonomik olarak canlanmasında ve sosyo-kültürel gelişiminde önemli etkiye sahiptir. Bununla beraber, mevcut tesislerin iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin artırılması, ulaşım olanaklarının geliştirilmesi ve ilin daha etkili tanıtımının yapılarak turizme hareketlilik katılmasıyla dinamizm kazandırılmasının istendiği anlaşılmaktadır. Tokat İlinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilerek turizm aktivitelerinin yıl içerisinde yayılması, ilin turizm geliri bakımından katma değerinin artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler- Tokat, kırsal turizm, kırsal kalkınma, yerel halk, turizm hareketliliği

Perception of Rural Tourism and Perspective on Tourism Impacts (Example of Tokat Province)

ABSTRACT: The first issue that draws attention when it comes to province development is the tourism potential. Rural tourism is one of the most important key factors that plays a role in the development of rural areas. It is thought that there is a strong connection between the rural tourism development and local community's awareness. Furthermore, the local community is affected the most as a result of social, economic and cultural changes that happen because of rural tourism. Perception of tourism and the local community's perspective on the impacts of it in the developing and newly introduced tourism provinces are very important factors in determining the improvement of tourism and in what way this improvement will take place. The purpose of this study determines the local community's rural tourism approach and perspective which is an important factor in developing the rural tourism in Tokat. In this study, 383 people have been surveyed by making use of proportional and circumstantial examplication method. As a result of the research, it is seen that the local community affects rural tourism positively, Tokat's natural, historical and cultural potential is deemed suitable in the improvement of rural tourism and the investment on tourism needs to be improved. According to the majority of the people who joined the survey, tourism plays an important role in bringing life to the province's economy and socio-cultural improvement. Additionally, it is understood that improvement of existing faculties, improvement of quality of service, improvement of transport facilities and bringing liveliness to tourism with a more efficient promotion of the province is desired to gain more dynamism. The circulation of Tokat province's tourism activities by making use of the province's rural tourism potential, the improvement of added value in terms of province's income is required.

Keywords- Tokat, rural tourism, rural development, local community, tourism dynamism.

1. Giriş

Coğrafi çevre, insanın doğumundan itibaren sürekli olarak etkileşimde olduğu ve yaşamını sürdürebilmek için çeşitli amaçlar doğrultusunda kullanmaya ihtiyaç duyduğu, kendisinin de insan faaliyetlerinden etkilendiği, canlı ve cansız unsurlardan ve bu unsurların etkileşimi sonucu oluşan bütünsel bir mekândır. Bu mekânı en fazla kullanan ve etkileyen sektör “turizm” dir (Soykan, 2003).

Sanayileşme, ekonomik ve teknolojik gelişmeler insanların refah düzeylerini artırmakta ve yaşam koşullarını kolaylaştırmaktadır. Böylece kendilerine daha fazla zaman ayırabilecekleri boş vakitlerde seyahat etme eğilimi artmaktadır. Kitle turizminin popülerliğini sürdürmesinin yanı sıra alışılmışın dışına çıkma ve daha sakin yeni yerler keşfetme isteği gibi duygular insanların ilgilerini her geçen gün değiştirmekte alternatif turizm türlerine yönelimi mümkün kılmaktadır. Kentleşmenin artmasıyla hava kirliliği, yoğun trafik, gürültü ve stres gibi etmenlerden dolayı kentsel hayat tarzından sıkılan ve kalabalık turizm merkezlerinden kaçmak isteyen kent insanı toprakla bütünleşen, doğayla iç içe ve kente nazaran yüz yüze organik ilişkilerin yaygın olduğu kırsal alanlara ilgi duymaktadır. Bu nedenle kitle turizmine alternatif bir turizm türü olarak karşımıza kırsal turizm kavramı çıkmaktadır.

Doğaya saygıyı ve doğa ile bütünleşmeyi ifade eden alternatif turizm çeşitlerinden olan kırsal turizm (Halloway ve Taylor, 2006) kırsal kültürün ve kırsal nüfusun ilişkilerini karşılıklı olarak etkileşim içinde sürdürdükleri tarım ile özdeşleşen, üstelik farklı turizm çeşitleriyle kolaylıkla bütünleşen turizm tipidir (Soykan, 1999). Kırsal alanların sürdürülebilirliği için kırsal turizm önemlidir (Çukur ve ark., 2019). Kırsal turizm, tarımsal faaliyetlerin ağırlıklı olarak yapıldığı bölgelerde, tüm bu tarımsal hareketliliğe turizm olgusu bağlamında bakıldığında bir üretim kaynağı olarak değerlendirilebilmektedir (Uçar ve ark., 2010). Kırsal turizmin yıl içerisinde her dönem yapılabilmesi ve farklı turizm çeşitleriyle entegre olabilmesi, dinlenme amacıyla insanların boş zamanlarında gerçekleştirdikleri faaliyetlerin doğal çevre ile uyumu yakalayabilmesi ve kırsal nüfusunun ekonomik anlamda gelişmesi açısından global ölçekte devletlerin yaptıkları politikalar ile kırsal turizm, son yıllarda doğaya geri dönüş kapsamında yükselen bir ivme yakalamıştır.

Avrupa Birliği kırsal turizmi, kırsalın gelişimi açısından rehberlik edici ve yön verici olarak göz önünde bulundukları için, büyük ölçekli bir örgütlenme ile kırsal turizme yön vererek, bir takım ulusal ve uluslararası dernekler altında birleşmektedirler (Ahipaşaoğlu ve ark., 2006). Doğu Avrupa’da kırsal işsizliğin ortaya çıkışıyla kırsal turizm, kırsal alanlarda ekonomik gelişmeyi canlandıracak bir katalizör, geri kalmış bölgelerin yaşayabilmesi için bir araç ve kırsal yerel toplumun yaşam koşullarını geliştirecek bir etkinlik olarak belirlenmiştir (Briedenhann ve Wickens, 2004). Türkiye ise iklimi, doğası, tarihi ve kültürel yapısı, stratejik önemi, tarihler boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması, tarımsal üretim potansiyelinin yüksek olması gibi faktörler itibarıyla kırsal turizm konusunda gizil bir güce sahip olan ülkedir. Dolayısıyla kırsal turizm Türkiye için kırsal ve ekonomik kalkınmada önemli bir potansiyeldir. Kırsal ve ekonomik kalkınmayı sağlamada tarımsal üreticilerin ortak hareket etmesi ve buna yönelik örgütlenmelerin içerisinde olmaları gittikçe daha da önemli hale gelmektedir (Kızılaslan ve ark.,1996). Yine bu konuda olası sorunların çözümüne yönelik üretici kooperatif ilişkilerinin güçlendirilmesi ve çözüm odaklı örgütlenme modellerinin oluşturulması söz konusu kalkınma hareketine ayrıca katkı sağlayacaktır (Kızılaslan,1997).

Kırsal bölgelerin kalkınması yolunda en önemli adımlardan biri olan kırsal turizm, “kırsal çevrede sürdürülebilir işletmenin turist aktiviteleri” şeklinde tanımlanmaktadır. Kırsal alanların doğal ve kültürel zenginliklerini kullanım alanları geliştirerek kırsal bölgelerin kalkınmasına yol açma, gelişmişliği artırma, refah seviyesini yükseltme gibi yönleriyle kırsal turizm, turizmin önemli bir türevidir (Torre ve Gutiérrez, 2008). Bazı araştırmacılar kırsal turizmin yalnızca tarım aktiviteleri değil, yanı sıra özel hobi tatilleri ve doğa turizmi, binicilik ve tırmanma, yürüyüş, spor ve sağlık, macera turizmi, avcılık, sanat ve tarih turizmi ve çeşitli yörelerde kültürel turizmi içerdiğini belirtmektedir (Lane, 1994). Kırsal turizmin etmenlerini, doğa turları ve doğaya bağlı turizm, kırsal alanlarda konaklamalar, taşra kasabaları, çiftlik konaklamaları, yerel festivaller, aktiviteler ve tarımsal etkileşimi oluşturmaktadır (Gürbüz ve Ark., 2002). Artan turizm talebine karşılık, kırsal turizm bir fırsat oluşturmaktadır. Kırsal turizm sayesinde sürdürülebilir kırsal kalkınma gerçekleşmektedir. Ekonomik anlamda da getirisi yüksek olan ve yaratılan arza artan talebi fazladır (Hanedar ve ark., 2015). Sürdürülebilir kalkınma gelecek nesilleri tehdit altında bırakmadan günümüzün beklenti ve gereksinimlerini karşılamakla sağlanacaktır (Kızılaslan ve ark., 2007).

Kırsal turizm; yerel ekonomilere girdi ve hareketlilik kazandırılması, gelişmişlik düzeyini artırma, yöre halkı tarımsal üretiminin kıymetlenmesi ve pazarlama imkânlarının artırılması ve kırsal kalkınmaya yardımcı olması ve kırdan şehre göçü durdurma, kadın istihdamı, yerel halkta girişimcilik faaliyetlerinin gelişimi açısından önemli güç kaynağı olabilmektedir. Kıyılarda yaygın olan turizm alternatif turizm çeşitlerinin özellikle kırsal turizmin yaygınlaşması ile iç bölgelere doğru ilerleyerek buralarda alternatif turizm alanlarının gelişmesine neden olmuştur. Doğal, tarihi ve kültürel bakımdan yüksek potansiyelli iç bölgelerdeki kırsal turizm bölgelerinde, kırsal turizmin ilerlemesi beraberinde mekânsal değişimler ile çevre ve kültürel değerler üzerine etkileri sürekli artmaktadır.

Turizm bir bölgede gelişmeye başladığı günden itibaren sosyal çevrede ve birçok alanda farklılaşmaya neden olmaktadır. Turizmin gelişmeye başladığı bölgenin çevresel faktörlerine olduğu kadar, ekonomik, sosyal ve kültürel yapısında da meydana getirdiği değişmelerle birlikte, pozitif ve negatif etkileri olabilmektedir. Turizmin farklılaştırdığı alanlar arasında yeni iş imkânları ile istihdam artarak işsizliğin giderek azalması, tüketim ve üretimin artması ve bu gibi diğer alanlarda pozitif etkileri olduğu kadar, doğal ve beşeri güzellikleri tahribata uğratarak bölgenin kültürel değerlerini zedelemesi, bölge kültürünü farklılaştırması ve güvenlik sorunları ortaya çıkarması da negatif etkileri arasındadır (Özgüç, 2007). Turizm etkilerinden en fazla yerel halk etkilenmektedir. Bir bölgede turizm gelişme gösteriyorsa yöre halkını hangi yönlerden ve nasıl etkilediğinin değerlendirilmesi, o bölgede turizmin sürdürülebilir ve artan değerlerle gelişmesi açısından oldukça önemlidir.

Yerel halkın, özellikle genç nüfusun kırsal turizm faaliyetlerine katılımı, turizmin yörede gelişimi üzerine istekli olması, gelen turistlerle etkileşimde olmaları, yöre halkına görüş ve önerilerini belirtmeleri için alan tanınması ve genel çerçeveyi etkileyebilmesi, yöre halkının kendilerini kırsal turizme dâhil hatta turizmde etkin ve etkili olduklarını hissetmeleri açısından önemlidir. Kırsal turizmin sürdürülebilirliğini sağlamak için yapılan planlama çalışmalarını ve faaliyetlerini yöre halkının benimsemesi ve onaylaması gerekmektedir. Yerel halkın değerleri ve beklentileri dikkate alınmadan yapılan salt ekonomik planlama yaklaşımları ve halkın istemediği hiçbir oluşum başarılı olamamaktadır. Diğer yandan yerel halkın katılımıyla gerçekleştirilen çalışmalarda yerel halk bir destinasyondaki gerek kültürel gerekse kültürel olmayan turistik değerlerin korunmasında doğal bir sürdürülebilirlik unsuru olabilmektedir (Bilgin ve Çetinkaya, 2016). Bu nedenledir ki, kırsal turizmde ve yayım

çalışmalarında sürdürülebilirliğin sağlanması hedefiyle bölge halkının desteği göz ardı edilmemeli, hatta planlama çalışmalarına halkın katılımı sağlanmalıdır (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2007). Çünkü son zamanlarda giderek artan bir şekilde çevre ve sürdürülebilirlik konularında önemli gelişmeler yaşanmaktadır (Menek ve Kızılaslan, 2008).

Çalışma alanının kırsal turizme potansiyeli ile Türkiye’de kırsal turizmin geliştirilmesi açısından örnek olabilecek bir bölge olduğu yapılan çalışmada anlaşılmaktadır. Bir çalışmada, zengin bir tarihi mirasa sahip olan Tokat’ın kaynakları ve değerleri bakımından zenginlik gösterdiği, ekoturizm ve/veya kırsal turizme uygun bir potansiyelinin olduğu belirlenmiştir (Kızılaslan ve Ünal, 2014). Dolayısıyla bu potansiyeli etkileyecek yerel halkın kırsal turizmle ilgili düşüncelerini ortaya koymak özellikle politikalara yön vermek açısından önemli görülmüştür.

Bu çalışma ile kırsal turizmde sürdürülebilirliğin temini için yörede yaşayan yerel halkın kırsal turizm hakkındaki düşüncelerini belirlemek, kırsal turizm faaliyetlerinde bulunmaya eğilimli olup olmadıklarını saptamak, kırsal turizme bakış açısını belirlemek amaçlanmıştır. Bunun için kırsal turizmin çevreye, bölge ekonomisine ve sosyo-kültürel yapıya olan etkilerini belirlemek önemli görülmektedir.

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışmanın ana materyalini Tokat İli Merkez İlçede yaşayan yerel halk ile yapılan anketlerden sağlanan veriler oluşturmaktadır.

Tokat nüfusu dikkate alınarak örnek hacmi oransal tesadüfi örnekleme yöntemine göre 383 olarak belirlenmiştir. Çalışmada direkt mülakat yöntemi kullanılmış yüzde hesapları ile tablolar oluşturulmuştur. Likert ölçekli sorular “1: Tamamen Katılıyorum, 2: Katılıyorum, 3:Kararsızım, 4:Katılmıyorum, 5:Hiç Katılmıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir.

3. Araştırma Bulguları

3.1. Tokat’ta Yaşayan Yerel Halkın Demografik Özellikleri

Turizm ekonominin yanında toplumsal, politik, ekolojik reaksiyonları olan, çevre ve toplumsal yapıyla ilgili bir durumdur. Turizmin coğrafi mekânı şekillendirmesi, kişisel tutum, aile bağları, sosyal yaşam biçimleri, ahlaki tavırlar, töreler, geleneksel merasimler, sosyal örgütlenmeye katkıları ve değer yargıları, sosyal ve kültürel yolla gerçekleşmektedir. Bundan dolayı turizmin etkilerini araştırırken kazanç sağlayıcı etkileri olan ekonomik çıktılar yanında sosyo-kültürel göstergelerinin de incelenmesi önemlidir (Emekli, 2001).

Araştırmaya katılım gösteren yerel halkın %51,44’ü erkek, %48,56’sı kadın olup %43,60’ı evli, %56,40’ı bekarıdır.

Yaş ortalaması 32,58 olarak bulunmuştur. Turizm sektörü bir hizmet endüstrisi olmasının beraberinde genç ve hareketli bir sektördür. Ekonomik özgürlükleri olmadığından ve bu yönde ailelere bağımlı olmalarından dolayı 18 yaş altındaki gruplara ve ilerleyen yaşlarda turizme duyulan ilginin azalmasından ötürü 65 üzeri yaş gruplara anket yapılmamıştır.

Toplumun her kesiminde, her konuda başarı sağlamanın tek koşulu eğitimidir. Ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi için öncelikle eğitim faaliyetlerine önem verilmesi

gerekmektedir. Özellikle anne, eş ve çalışan bireyler olarak, pek çok rolü üstlenen kadınların eğitilmesi, bilinçlendirilmesi amaç edinilmelidir (Kızılaslan ve Yamaoğlu, 2010). Dolayısıyla turizmin geliştirilmesinde ve katılımın sağlanmasında da eğitimin önemi açığa çıkmaktadır.

Bölge turizminin ilerlemesinde ve turizmi kavramada en dikkate değer tanımlayıcılardan ve değişkenlerinden sayılan eğitim düzeyi incelendiğinde ankete katılım gösterenlerin büyük çoğunluğu fakülte (%54,57), lise (%18,02), yüksekokul (%14,10) ve master-doktora (%3,39) düzeyindedir. Seyahat düşüncesinin gelişmesi, yeni yerler keşfetme, boş vakitlerini değerlendirme ve turizme eğilimli olma ile kişilerin eğitim düzeyleri arasında yakın bağlantı olduğu bilinmektedir.

Turizm elemanlarından en önemlisi ekonomidir. Turizm etkinliklerine katılımında refah seviyesi buna bağlı olarak kişinin gelir düzeyi önem arz etmektedir. Turizm etkinliklerine katılım sağlayabilmek için belirli bir ekonomik seviyede öncelikli ihtiyaçlarını karşılayabilir olmak gerekmektedir. Yerel halktan ankete katılanların gelir ortalaması 4 478,82 TL olarak saptanmıştır. Bölgedeki turizmin geleceği bakımından yerel halkın aylık ortalama gelirlerinde kişisel harcamalarına ayırdıkları payı belirlemek önemlidir. Yöre halkının aylık ortalama kişisel harcaması 1 696,43 TL olarak saptanmıştır.

3.2. Tokat'ta Yaşayan Yerel Halkın Turizme Katılımını Etkileyen Bağlantı Unsurları

Kırsal alan ile bağlantı insanların en azından yaşadığı bölgenin kırsal turizm değerlerinden haberdar olması anlamına gelmektedir. İnsanların çevresi ile yakınlık derecesi ve bağları kişisel kararlarını etkilemektedir. Aynı zamanda kişinin yaşadığı yer çevresi ile yakınlık derecesini belirlemede önemli bir unsurdur. Kırsal bölgelerde yaşayan insanların yüz yüze ilişkileri daha gelişmiştir ve yaptığı her işte çevre baskısının daha fazla olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada ankete katılanların büyük çoğunluğu il merkezinde (%81,98) yaşamaktadır. Geriye kalanların ise ikamet yeri %12,27 ilçe, %5,75 köy'dür.

Ankete katılanların %71,80'inin kırsal alan ile bağlantısı vardır. Bağlantı kaynağının %55,09'u akrabaları olduğunu, %9,92'si kırsalda yaşadıklarını, %3,13'ü iş yaptıklarını, %3,66'sı ise mesire, doğa yürüyüşü gibi etkinliklerle kırsalda boş zamanlarını geçirdiklerini ifade etmiştir.

Turizme katılımında otomobil sahipliği de kırsalla bağlantı bakımından bir etkidir. Bu çalışmada ankete katılanların %60,05'i özel otomobile sahip değildir.

3.3. Tokat'ta Yaşayan Yerel Halkın Turizme Katılım Düzeyi

Kırsal alanlar, turizm sektörü için gerek doğal güzellikler gerekse sosyo-kültürel olguların çeşitliliği ile birçok çekici faktöre sahiptir. Bu faktörler turizmi o bölgede yaygınlaştırarak kırsal turizm olgusunu oluşturmuştur. Kırsala yönelik turizm yöreye çevresel, kültürel, sosyal, ekonomik olumlu ve olumsuz etkiler oluşturmaktadır. Turistler yöre kültürünü ve özgünlüğünü bozabilmekte, doğal güzellikleri tahrip edebilmektedir. Öte yandan yöre kültürünü ve doğayı koruma çalışmalarıyla olumlu etki yaratabilmektedir. Yöre kültürü ve özgünlüğü kırsal turizmin yapı taşlarını oluşturmaktadır. Bu nedenle yöre kültürünün çeşitlendirilmesi ve bilinmeyen kültürlerin turizm ile popülerlik kazanması sonucu, tanınırlığıyla koruma çabaları doğru orantılı olabilmektedir. Kültürün tanınırlığı ve yerel kültüre ilginin artması yöre halkını onurlandırmakta, kültürün geliştirilmesi ve korunmasına

yerel halkın katılımını sağlamaktadır. Turizm ekonomik ve sosyal etkisiyle geliştiği bölgenin kalkınmasında etkili olmakta yerel halkın refah düzeyini artırmakta, yerel yönetimler ve yatırımcılara dinamizm kazandırmaktadır. Dolayısıyla yerel halk ve yönetimler turizmin gelişimine öncülük edecek ya da engel olacak bir mekanizmanın temelini oluşturmaktadır. Bu bakımdan yöre halkının kırsal turizme katılımı ve bakış açısı önemlidir.

Tokat ilinde yaşayan yöre halkının algısındaki turizm modeli, tatil kültürü, turistlere bakış açısı ve iletişimi, ilin turizm potansiyeline bakışı ve turizm sektöründe yörenin markalaşması yolunda ilk adımların neler olması gerektiğiyle ilgili düşüncelerinin alınması yöre halkının bu markalaşmaya istekli olup olmadıklarının belirlenmesi bu bakımdan önemli görülmüştür.

Araştırmaya katılan yerel halkın %61,88'inin tatile gittiği, %38,12'sinin tatile gitmediği anlaşılmıştır. Tablo 1'de Tokat'ta yaşayan halkın seyahat tercihi verilmiştir.

Tablo 1. Yerel halkın seyahat tercihi

Table 1. Preference of travel local people's

Seyahat Tercihi	F	%
Tur şirketi	13	3,39
Otobüs	144	37,60
Özel araç	202	52,74
Uçak	24	6,27
Toplam	383	100

Yerel halktan kendine ait otomobili olanların %52,74'ü özel araçla seyahat etmeyi tercih etmektedir. Diğerleri ise %37,60'ı otobüsle, %3,39'u tur şirketiyle, %6,27'si ise uçakla seyahat etmeyi tercih ettiklerini belirtmiştir.

Tablo 2. Yerel halkın seyahat sıklığı

Table 2. Frequency of travel local people's

Seyahat Sıklığı	F	%
Her hafta	11	2,87
Her ay	43	11,23
Yılda bir kez	128	33,42
Yılda üç kez	86	22,45
2 yılda bir	31	8,09
Bütçe ayırabilirse	84	21,93
Toplam	383	100

Tokat'ta yerel halkın %33,42'si yılda bir kez, %22,45'i yılda üç kez, %21,93'ü bütçe ayırabilirse, %11,23'ü her ay, %8,09'u iki yılda bir, %2,87'si her hafta seyahat ettiğini belirtmiştir. Bir yörede turizm düşüncesinin oluşması ve yöre halkının turizm faaliyetlerine katılım göstermesi de yöredeki turizmin ilerlemesini yörede turizm yatırımlarının gelişmesi kadar olumlu etkilemektedir.

Tokat'ta yaşayan yerel halkın turizmi algılama şeklini yansıması bakımından kişilerin tatil tercihleri de önem arz etmektedir. Tablo 3'de yerel halkın tatil tercihleri verilmiştir.

Tablo 3. Yerel halkın tatil tercihi

Table 3. Preference of holiday local people's

Tatil Tercihi	F	%
Kıyı Turizmi	170	44,39
Doğa Turizmi	120	31,33
Tarımsal Turizm	25	6,53
Kültür Turizmi	68	17,75
Toplam	383	100

Yerel halkın tercihleri kitle turizmi olarak da nitelendirilen %44,39 kıyı turizmi %31,33 doğa turizmi üzerinde yoğunlaşmaktadır. %17,75'i kültür turizmi ve %6,53'ü tarımsal turizmi tercih ettiğini ifade etmiştir. Doğa, kültür ve tarımsal turizm kırsal turizm kapsamında değerlendirildiğinde göz ardı edilemeyecek bir oranı oluşturduğu görülmektedir.

Kitlelere yeni bir olgunun benimsetilmesi ve yayılması için çok çeşitli bilgi kaynaklarının harekete geçirilmesi, iletişim araçlarının kullanılması ve katılımlarının sağlanması oldukça önemlidir (Kızılaslan ve Ünal, 2013). Kırsal turizme katılım düzeyi yerel halk tarafından da bu turizm türünün desteklenip kalkındırılmasına olan eğilimi gösterir. Yerel halkın kırsal turizme katılım düzeyinin yüksek olması ve benimsenmesi için ekonomik-sosyal bir hazırlık ve çabasının olması gerekmektedir. Tablo 4'te kırsal turizme bütçe ayırma durumu verilmiştir.

Tablo 4. Yerel halkın kırsal turizme bütçe ayırma durumu

Table 4. Budget allocation for rural tourism local people's

Kırsal Turizme Bütçe Ayırma Durumu	F	%
Evet	131	34,20
Hayır	252	65,80
Toplam	383	100

Tokat'ta yaşayan yerel halkın %34,20'si kırsal turizme bütçe ayırdığını %65,80 gibi büyük çoğunluk ise kırsal turizme katılmak için özel bir çabası olmadığını ifade etmiştir. Tokat yerel halkının kırsal turizmde katılmaya istekli oldukları faaliyetler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Yerel halk kırsal turizmle ilgili etkinliklere genellikle katılmak istemektedir. Yürüyüş (%79,63), spor aktivitelerine katılma (%72,06), doğayı ve hayvanları seyretme (%73,63) ve rehberli günübirlik geziler (%73,11), bisiklete sürmek (%68,93), at binmek (%68,93) ve sandala binmek (%67,62), festivallere katılmak (%66,06) gibi aktivitelere katılım isteği ön planda olanlardır. Tokat'ta yaşayan yerel halkın kırsal turizmde katılım göstermeye en az istekli oldukları faaliyetler ise; çiftlikte çalışmak (%33,94), avcılık (%41,25) ve kuş gözlemciliği (%43,60) şeklinde sıralanmıştır. Buradan anlaşıldığı üzere Tokat'ta yaşayan yerel halk kırsal turizm aktivitelerine katılmaya çoğunlukla olumlu bakmakta ve isteklidir. Bu da kırsal turizmin Tokat yöresinde canlandırıldığında rağbet göreceği anlamına gelmektedir.

Bir araştırmada Muğla İli Milas İlçesinde düzenlenen tarım temalı festival olan Zeytin Hasat Şenlikleri ile kırsal turizm aktivitelerinin canlanmakta ve yörenin ekonomisine de katma değer yaratılmakta olduğu ifade edilmektedir (Çukur ve Kızılaslan, 2018). Tokat yöresinin gizil gücü olan kırsal turizmle ilgili aktivitelerin bölge gelişiminde ve katma değer artırılmasında önemi büyüktür.

Tablo 5. Yerel halkın katılmak isteyeceği faaliyetler

Table 5. Activities that would like to participate in local people's

Kırsal Turizm Aktivitelerinden Katılmak İsteyecekleri Etkinlikler*	Katılmak İsterim		Katılmak İstemem	
	F	%	F	%
Yürüyüş	305	79,63	78	20,37
Spor aktiviteleri	276	72,06	107	27,94
Balık avlama	198	51,70	185	48,30
Meyve toplama	192	50,13	191	49,87
At binmek	264	68,93	119	31,07
Doğayı ve hayvanları seyretme	282	73,63	101	26,37
Sandala binmek	259	67,62	124	32,38
Bisiklet sürmek	264	68,93	119	31,07
Yüzme	255	66,58	128	33,42
Festivallere katılmak	253	66,06	130	33,94
Avcılık	158	41,25	225	58,75
Rehberli günübirlik gezilere katılmak	280	73,11	103	26,89
Kuş gözlemciliği	167	43,60	216	56,40
At arabasına binmek	172	44,91	211	55,09
Çiftlikte çalışmak	130	33,94	253	66,06
Çiçek toplamak	207	54,05	176	45,95
Çevre temizliği yapmak	204	53,26	179	46,74

*Birden çok cevap verilmiştir.

3.4. Tokat'ta Yaşayan Yerel Halkın Turizm Algısı

Kırsal turizmin genel çerçevesinin algılanabilmesi için kırsal alan kavramının bilinmesi gerekmektedir. Kırsal alan geniş bir mekânsal çevreyi kapsamaktadır. Tokat'ta yaşayan yerel halka kırsal alan kavramı sorulmuş ve Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Yerel halkın kırsal alan algısı

Table 6. Perception of rural area local people's

Kırsal Alan Algısı	1	2	3	4	5	Ortalama Puan
Geleneklerin baskın olduğu alanlar	123	193	46	16	5	3,80
Yaşam standartları düşük olan alanlar	64	119	81	99	20	3,28
Ekonomisi yalnızca tarıma dayalı alanlar	62	146	72	86	17	3,39
Yüz yüze ilişkilerin yaygın olduğu alanlar	140	180	47	12	4	4,15
Nüfusu 2000 den az olan alanlar	98	159	77	34	15	3,76

*Birden çok cevap verilmiştir.

Her bir seçenek 1'den 5'e ölçeklendirilmiş ve ortalama puan belirlenmiştir. Buna göre, yüz yüze ilişkilerin yaygın olduğu ve hayatın daha çok geleneklere göre şekillendiği alanlar ön planda belirtilse de kırsal alanların diğer özelliklerini de yansıtan seçeneklere de katılım önemli düzeydedir. Ayrıca nüfusa göre kırsal alan algısı da anlamlıdır.

Turizm kavramı özellikleri nedeniyle birçok rekreasyon etkinliğini içine almaktadır. Günübirlik etkinliklerden daha uzun süreli etkinliklere kadar turizmin özelliğini taşıyan her

aktivite kitle turizm ve alternatif turizmi kapsamaktadır. Tablo 7’de turizmin halk tarafından algılanma şekli verilmiştir.

Tablo 7. Yerel halka göre turizmin algılanma şekli

Table 7. Perception of tourism according to local people

Turizm Algısı	F	%
Ekonomiyi geliştiren bir faaliyet	317	82,77
Kültürün artmasını sağlayan bir faaliyet	233	60,84
İnsanları kaynaştıran bir faaliyet	228	59,53
Çevreyi güzelleştiren bir faaliyet	105	27,41
Doğayı, tarihi ve kültürel değerleri koruyan bir faaliyet	186	48,56
Toplumun ahlakını bozan bir faaliyet	11	2,87
Diğer sektörleri geriletken bir faaliyet	16	4,18
Çevreyi kirleten bir faaliyet	20	5,22

*Birden fazla şık işaretlenmiştir.

Turizm algısı olarak belirlenen seçeneklerden öncelikli olduğunu düşündüğü üç olgunun seçilmesi istenmiştir. Ankete katılım gösterenlerin %82,77’si turizmi ekonomiyi geliştiren bir faaliyet, %60,84’ü kültürün artmasını sağlayan bir etkinlik, %59,53’ü insanları kaynaştıran bir etkinlik, %48,56’sı doğayı, tarihi ve kültürel değerleri koruyan bir etkinlik olarak düşündüğünü bildirmiştir. Ankete katılım gösterenlerin büyük kısmı turizm hakkında pozitif düşünceler içerisinde iken %12,27’si turizmi doğal, kültürel, ekonomik ve kültürel kıymetleri yıkan, zarara uğratan, gerilemesine yol açan negatif bir etkinlik olarak düşündükleri görülmektedir.

Tablo 8’de yerel halkın kırsal turizm algısı verilmiştir. Her bir seçenek 1’den 5’e ölçeklendirilmiş ve ortalama puan belirlenmiştir.

Tablo 8. Yerel halkın kırsal turizm algısı

Table 8. Perception of rural tourism local people's

Kırsal Turizm Algısı	1	2	3	4	5	Ortalama Puan
Doğa ile iç içe olan turizm türü	186	149	36	10	2	4,32
Kırsal alanlara yapılan seyahat	100	194	65	21	3	3,96
Değişik kültürlerle bir arada olmak	75	71	139	82	16	3,28
Kültürel ve yerel motiflerin yer aldığı turizm türü	79	153	114	29	8	3,69
Bir köyde, çiftlikte veya dağ evinde konaklamak	142	158	59	22	2	4,09
Tarımsal aktivitelerde yer almak	121	138	85	31	8	3,87

Yerel halk kırsal turizm denilince en fazla doğa ile iç içe olan turizm türü şeklinde algılamaktadır. Bunu bir köyde, çiftlikte veya dağ evinde konaklamak, kırsal alanlara yapılan seyahat, tarımsal aktivitelerde yer almak, daha çok kültürel ve yerel motiflerin yer aldığı turizm türü, değişik kültürlerle bir arada olmak seçenekleri takip etmektedir.

Manisa ilinde yapılan bir araştırmanın sonucunda yörede geliştirilebilecek turizm türünün kırsal turizm olduğu tespit edilmiş ve yöre halkının kırsal turizme çeşitli konularda katkısının olacağı saptanmıştır (Kızılaslan ve Ünal, 2013).

3.5. Tokat'ta Yaşayan Yerel Halkın Tokat'ın Kırsal Turizm Potansiyeline Bakış Açısı

Araştırma alanı olan Tokat İli, tarihsel açıdan zengin geçmişe ve doğal nitelikleri açısından ise çok çeşitli bir yapıya, hayvan varlığı ile doğal oluşumlara tanıklık eden, yerleşim yeri olarak stratejik önem taşıyan bir yer olması ve bununla birlikte geçmiş tarihten bu yana büyük ölçüde önem arz eden medeniyetleri buluşturan, hem tabii hem de tarihi mekânların oldukça fazla olduğu turizm türünü içinde barındıran Anadolu kentidir. Tarih ve kültür şehri olan Tokat'ın, 6000 yıllık tarihi boyunca Hitit, Frig, Roma, Bizans, Danişment, İlhanlı, Selçuklu ve Osmanlı Dönemine ait eserleri her bölgesinde görmek mümkündür (Anonim, 2021). Bu yönüyle Tokat bir açık hava müzesi konumundadır. Türklerin Anadolu'ya gelişlerinden itibaren 900 yılda mimarlık adına ortaya koydukları önemli eserlerin kesintisiz olarak görülebileceği tek şehir olarak kabul edilmektedir (Pala, 2015).

Tokat'ta yaşayan yerel halkın bu anlamda kırsal turizm potansiyeline yönelik bakış açısı turizmin yönetilmesi ve yönlendirilmesinde önem arz etmektedir. Tablo 9'da yerel halkın kırsal turizm olanaklarını nasıl gördüklerine ilişkin düşünceleri verilmiştir.

Tablo 9. Yerel halka göre Tokat'ın kırsal turizm olanakları

Table 9. Rural tourism opportunities of Tokat according to local people

Tokat'ın Kırsal Turizm Olanakları	F	%
Turizm imkânlarını çekici bulmuyorum	99	25,85
Yeterli buluyorum	74	19,32
Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve kalite arttırılmalı	123	32,11
Termal turizm yatırımları çoğaltılmalı	21	5,48
Tarihi ve diğer kültürel kaynaklar turizme kazandırılmalı	66	17,23
Toplam	383	100

Katılımcıların %32,11'i tesislerin iyileştirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması, %17,23'ü tarihi ve kültürel kaynakların turizme kazandırılması, %5,48'i termal turizm yatırımlarının çoğaltılması şeklinde düşüncelerini belirtirken, mevcut turizm olanaklarını cazip bulmadıklarını belirtenlerin oranı ise %25,85'dir. Turizm olanaklarını yeterli görenlerin oranı ise %19,32'dir. Tokat'ta kırsal turizm potansiyelinin daha iyi değerlendirilmesi gerekliliğinin ortaya konulduğu görülmektedir.

Tokat'ta yapılan bir çalışmada da, idari yönetimlerin kırsal turizm ve/veya ekoturizm çalışmalarına ağırlık kazandırmaları gerektiği, Tokat için yapılan planlama ve projeksiyonlara kırsal turizm ve/veya ekoturizm dahil edilmesi, kırsal turizm ve ekoturizm için ayrı bütçe kalemleri oluşturulması gerekliliği vurgulanmıştır (Kızılaslan ve Ünal, 2014).

Yerel Halka Tokat'ın kırsal turizm bakımından en önemli özelliği sorulmuş ve Tablo 10 oluşturulmuştur.

Ankete katılım gösterenlerin %51,44'ü Tokat'taki kırsal turizmin en önemli özelliğinin tarihsel, kültürel kaynaklar ve %30,55'i doğal güzellikler yönünden zengin olduğunu belirtmiştir.

Tablo 10. Yerel halka göre kırsal turizm açısından Tokat'ın en önemli özelliği
 Table 10. The most important feature of Tokat in terms of rural tourism according to the local people

Tokat'ın Kırsal Turizm Bakımından En Önemli Özelliği	F	%
Zengin doğal güzellikler	117	30,55
Termal turizm yönünden zenginlik	34	8,88
Tarihsel kültürel kaynaklar yönünden zenginlik	197	51,44
Yolların kesiştiği yerde bulunması	35	9,14
Toplam	383	100

Turist-yerel halk etkileşiminin yoğunluğu, tutum ve şekli turizmden beklenen faydalarla sıkı sıkıya ilintilidir. Yerel halkın Tokat'a gelen turistlerle iletişimi Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Yerel halkın Tokat'a gelen turistler ile iletişimi
 Table 11. Communication of local people with tourists coming to Tokat

Tokat'a Gelen Turistlerle İletişimi	F	%
İletişim kurmuyorum	160	41,78
Tesadüfi diyaloglar	140	36,55
Ayaküstü sohbet etme	51	13,32
Misafir olarak ağırlama	20	5,22
İş bağlantısı	12	3,13
Toplam	383	100

Araştırmada yerel halka Tokat'taki turistler ile diyalogu sorulduğunda %41,78'i iletişim kurmadıklarını, %36,55'i tesadüfi konuşmalar gerçekleştirdiklerini, %13,32'si ayaküstü sohbet ettiklerini, %5,22'si misafir olarak ağırladıklarını, %3,13'ü iş gereği iletişim kurduklarını söylemişlerdir. İletişim kurmadıklarını söyleyenlerin çoğunluğu bunun nedenini Tokat'ta yeterli turist yoğunluğu olmadığı gerekçesine dayandırmıştır.

Yöre halkının, turistlere, içten ve samimi şekilde davranması, misafirperverlik göstermesi, turistleri gittikleri ülkeye ya da yere bağlar; orada daha uzun süre konaklamalarını sağlayabilir; tatil dönüşünde, pozitif tanıtım yaparak, başkalarının da oraya gitmelerine neden olabilir. Turistlere karşı agresif ve ilgisiz tavırlarsa, turizmden istenilen faydaların düşmesine neden olabilir. Turizmden istenen en önemli faydalardan biri, insanlar arasında kaynaşma, birleşme ve sıcaklığı sağlamasıdır. Bunun olabilmesi için, turistlerle yerliler arasında yoğun ve tatmin edici bir etkileşim olmalıdır (Doğan, 2003). Yerel halkın Tokat'ta kırsal turizmin gelişimindeki engeller hakkındaki düşünceleri Tablo 12'de verilmiştir.

Tokat'ta kırsal turizmin gelişimindeki engeller hakkındaki düşünceler en fazla tanıtım ve reklamın az olması, yeniliklerin ve yeni yatırımların olmaması yönündedir. Bunları turizmin günübürlük olması bu yüzden turistlerin kalıcı olmaması takip etmektedir. Bu yönde iyileştirmelerin yapılması turizmi hareketlendirebilir.

Tablo 12. Yerel halkın kırsal turizmin gelişimindeki engeller hakkındaki düşünceleri
 Table 12. Local people's thoughts on the barriers to the development of rural tourism

Tokat'ta Kırsal Turizmin Gelişimindeki Engeller	1	2	3	4	5	Ortalama Puan
Tanıtım ve reklamın az olması	186	149	36	10	2	4,32
Turizmin günübirlik olması, turistlerin kalıcı olmaması	100	194	65	21	3	3,96
Siyasi problemler	75	71	139	82	16	3,28
Kalifiye elemanların olmaması	79	153	114	29	8	3,69
Yeniliklerin ve yeni yatırımların olmaması	142	158	59	22	2	4,09
Altyapı sorunlarının çok olması	121	138	85	31	8	3,87

*Birden çok cevap verilmiştir.

Tokat'ta yapılan bir araştırmada Swot analizi sonucunda Tokat ilinin doğal, tarihi ve kültürel özelliklerinin ekoturizm potansiyeli açısından yeterli olduğu görülmüş olup, bu potansiyelin değerlendirilebilmesinin Tokat ilinin reklam ve tanıtımının yapılmasına, yatırımların teşvik edilmesine ve toplumda ekoturizm bilincinin oluşturulmasına bağlı olduğu ortaya çıkmıştır (Kızılaslan ve Özyurt, 2012). Tablo 13'de Tokat'ta kırsal turizmin gelişmesi için yapılması gerekenler incelenmiştir.

Tablo 13. Tokat'ta kırsal turizmin gelişmesi için yapılması gerekenler
 Table 13. Things to do for the development of rural tourism in Tokat

Tokat'ta Kırsal Turizmin Gelişmesi İçin Yapılması Gerekenler	1	2	3	4	5	Ortalama Puan
Konaklama tesisleri çoğaltılmalı	167	171	29	11	5	4,26
Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve hizmet kalitesi artırılmalı	186	180	14	3	0	4,43
Çevrenin ağaçlandırılmasına, yeşillendirilmesine önem verilmeli	169	161	35	17	1	4,25
Fiyatlar ucuzlatılmalı	151	152	62	15	3	4,13
Daha etkili tanıtım ve pazarlama yapılmalı	190	163	21	8	1	4,39
Yerel halkta turizm bilinci oluşturulmalı	176	170	26	9	2	4,33
Yenileme ve restorasyona önem verilmeli	173	155	43	10	2	4,27
Turizm mevsimini bütün yıla yayacak plan ve projeler geliştirilmeli	188	156	30	6	3	4,36
Turizm alanlarını kullanırken sürdürülebilirliği sağlamalı	188	161	25	6	3	4,37
Ulaşım olanakları geliştirilmeli	204	145	23	7	4	4,40
Daha fazla gelişmemeli	51	46	53	107	126	2,45

Tokat'ta turizmin ilerlemesi için gereken en öncelikli bileşenler içerisinde, mevcut tesislerin iyileştirilmesi ve hizmet kalitesinin artırılması, ulaşım olanaklarının geliştirilmesi, daha etkili tanıtım ve pazarlama yapılması maddeleri yer almaktadır. Ayrıca, turizm alanlarını kullanırken sürdürülebilirliğinin sağlanması, turizm mevsiminin bütün yıla yayacak plan ve

projeler geliştirilmesi, yerel halkta turizm bilinci oluşturulması şeklinde düşüncelere katılmaktadırlar. Buna karşın ankete katılım gösterenlerin 2,45 ortalama ile Tokat'ta turizmin ilerlememesi gerektiği hakkında düşüncelerini belirtmeleri, ilde turizmin ilerlemesine karşı olanların çok az da olsa var olduğunu göstermektedir. Tablo 14 yerel halkın turizmin etkilerine yönelik düşüncelerini göstermektedir.

Tablo 14. Yerel halkın turizm etkilerine yönelik düşünceleri

Table 14. Thoughts on tourism impacts local people's

Turizm Etkilerine Yönelik Düşünceler	1	2	3	4	5	Ortalama Puan
Turizm yatırımları bölge halkına doğrudan yarar sağlar	172	175	34	2	0	4,35
Turizm istihdam yaratacağından işsizlik azalır	135	190	50	8	0	4,18
Hizmet sektörünün gelişmesine neden olur	152	190	38	3	0	4,28
Bölgenin altyapısını güçlendirir	120	189	62	9	3	4,08
Genç nüfusun göç etmesi azalır	137	182	52	9	3	4,15
Diğer sektörlerin gelişimine katkı sağlar	126	194	53	7	3	4,13
Halkın turizme bakışını olumlu etkiler	126	203	48	3	3	4,16
Bölgenin sosyokültürel gelişimine katkı sağlar	135	192	46	7	3	4,17
Bölge halkının ekonomik refahını artırır	146	181	43	10	3	4,19
Bölgeye yeni yatırımcıların gelmesine katkı sağlar	138	189	44	10	2	4,18
Turizm çevre kirliliğine neden olur	46	72	114	118	33	2,95
Turizm hayvanların yaşam alanlarını tehdit eder	44	60	127	122	30	2,91
Turistler bölge halkının huzurunu olumsuz etkiler	37	48	108	141	49	2,69
Kişisel, yakın ve içten ilişkiler ortadan kalkar	41	57	99	143	43	2,77
Tarihi yapıların restorasyonu değer katar	120	165	78	17	3	4,00
Turizmin bölgede olumlu etkileri daha fazladır	136	176	48	16	7	4,09

Tokat'ta yaşayan yerel halk turizmin yaratacağı olumlu etkilere daha fazla katılmaktadır. Olumsuz etkilere katılım düşük düzeyde kalmıştır. Yerel halk turizmin olumlu etkilerinin olumsuz etkilerinden daha fazla yarar sağlayacağını, olumsuz etkilerinin ise önlenebilir olacağını düşünmektedir. Tablo 15'te yerel halkın Tokat'ın kırsal turizmine yönelik düşünceleri verilmiştir.

Yerel halk Tokat'ın kırsal turizmde uygun olduğu düşüncesine katılmakta ve kırsal turizmin kültürel, ekonomik ve sosyal getirilerinin önemli olduğunu belirtmektedir. Yine turist gelmesi halinde memnun olacakları, yörenin tanıtımının yapılmasına istekli oldukları görülmektedir. Bunun yanında doğal ve çevresel güzelliklerin korunup gelecek nesillere bozulmadan aktarılacağına olan inancın az olduğu kararsızlık noktasında verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Aynı zamanda başka bir kararsız cevap olan turizme ve turistlere gereken değer verildiğine inanma noktası da göz önünde tutulması gereken bir konudur. Gerek turizmin çevreye olumsuz etkileri gerekse turizme dinamizm kazandırılması ve turiste değer verilmesi konusunda daha duyarlı olunması bu yargılardan çıkarılacak sonuçlardandır.

Tablo 15. Tokat’ın kırsal turizmi hakkında yerel halkın düşünceleri
 Table 15. Thoughts local people's about rural tourism in Tokat

Turizm Hakkındaki Düşünceler	1	2	3	4	5	Ortalama Puan
Yöremiz kırsal turizm için uygundur	102	190	59	25	7	3,93
Yörenin çekiciliği doğal kaynaklardır	78	213	61	26	5	3,87
Turistlerin yöreye doğal güzellikleri görmek için gelmeleri beni mutlu eder	150	194	30	7	2	4,46
Yöremizdeki doğal ve çevresel güzelliklerin korunup gelecek nesillere bozulmadan aktarılacağını düşünüyorum	75	150	101	41	16	3,59
Yöremizdeki turizm faaliyetlerinin yılın dört mevsimine yayılması halkı memnun eder	136	194	41	7	5	4,17
Yörede yaşayanlar kırsal turizmle yeni iş olanakları ve ek gelir elde edecektir	143	188	37	12	3	4,19
Yöremizdeki gençlerin ve kadınların toplumdaki yerinin kırsal turizm ile güçleneceğine inanıyorum	118	188	62	13	2	4,06
Kırsal turizmin kent insanı ile kırsal halk arasında bilgi akışını sağladığına inanıyorum	100	184	61	32	6	3,89
Yöremde pansiyon-apart vb konaklama hizmeti veren yerlerin olmasını istiyorum	101	186	75	16	5	3,95
Konaklamanın yöreme ait gelenek-görenek, gastronomi ve kültür tanıtımını kolaylaştıracağını düşünüyorum	101	182	70	18	12	3,89
Yöre halkının konukseverliği turizm hareketliliğini artırmaktadır	116	199	43	19	6	4,04
Yöreye gelen turistlerin kültür ve geleneklerimize ilgi duyduğunu düşünüyorum	85	195	83	14	6	3,89
Turizm yöre halkının kazancını artırmaktadır	134	194	45	8	2	4,17
Ulaşım kolaylığı turizm hareketliliğine neden olur	137	193	30	19	4	4,15
Yöredeki doğal çevrenin güzel ve bozulmamış olması turizmi canlandırır	126	203	35	12	7	4,12
Yöre halkı turistlere karşı anlayışlı ve hoşgörülü yaklaşmalıdır	161	179	27	10	6	4,25
Turistlerin sosyal ve kültürel yararlarından çok harcamaları daha önemlidir	79	137	80	64	23	3,48
Türkiye genelinde ilin değerlerinin tanıtımının yapılması yöre için büyük önem taşımaktadır	150	188	37	5	3	4,25
Yöremize yerli turistlerin yanı sıra yabancı turistlerin gelmesi halkı mutlu eder	137	192	37	12	5	4,16
Yöremizde turizme ve turistlere gereken değerin verildiğine inanıyorum	55	141	100	52	35	3,34
Yöremizin her yönden bir turizm, kültür ve tarih kenti olduğuna inanıyorum	95	184	67	28	9	3,86

4. Sonuç ve Öneriler

Dünyada her yıl milyonlarca insan gerek kendi ülkesinde gerekse uluslararası seyahat etmektedir. Gezip görme, eğlenme, dinlenme, farklı gelenekleri, farklı alanları keşfetmek amacıyla turizm aktivitelerine katılım gün geçtikçe artmaktadır. Yıllarca kıyılarda yoğunlaşan turizm aktiviteleri son dönemlerde kırsal alanlara, keşfedilmemiş doğal ve kültürel güzelliklerin bulunduğu bölgelere doğru yönelmektedir. Bu bölgelerden biri olan Tokat, sahip olduğu doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile turizm yatırımlarının artış gösterdiği ve turizm aktivitelerinin çekici hale gelmeye başladığı bir il konumuna gelmiştir.

Bu araştırmada Tokat'ta yerel halkın turizm aktivitelerine çoğunlukla etkin olarak katılım gösterdiği, turizme ve turiste pozitif bakış açısına sahip olduğu görülmektedir. Turizmi ekonomik bir faaliyet olarak düşünmekle beraber, ilde turizmin gelişmesinde çevresel koruma organizasyonlarının yapılması gerektiği, hizmet değerinin artması ve toplumsal olarak da yerel halkta turizm bilincinin oluşması, tarihi ve kültürel zenginliklerin turizme katmak gerektiği düşünceleri ortaya çıkmaktadır. Yerel halkın yaygın olarak bugüne kadar turizmin Tokat'taki ilerleyişini pozitif yönde etkilediği, Tokat'ın doğal, tarihi ve kültürel zenginliklerini kırsal turizmin oluşumuna elverişli olduğundan turizm yatırımlarının artması gerektiğini düşündüğü anlaşılmaktadır. Yerel halk turizmi bölgenin ekonomik olarak hareketlenmesinde ve sosyo-kültürel gelişiminde önemli görmektedir. Bununla beraber, mevcut tesislerin iyileştirilmesi, hizmet kalitesinin artırılması, ulaşım olanaklarının geliştirilmesi ve ilin daha etkili tanıtımının yapılarak turizme hareketlilik katılmasıyla dinamizm kazandırılmasının istendiği anlaşılmaktadır. Tokat İlinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilerek turizm aktivitelerinin yıl içerisinde yayılması, ilin turizm geliri bakımından katma değerinin artırılması gerekmektedir. Tokat İlinin kırsal turizm potansiyelinin açığa çıkarılması, gizil gücünün ortaya konması bunun için de özellikle reklam ve tanıtımının yoğun olarak yapılması gerekmektedir.

5. Kaynaklar

- Ahipaşaoglu, S. ve Çeltik, E., 2006. Sürdürülebilir Kırsal Turizm, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Anonim, 2021. Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü <https://tokat.ktb.gov.tr/tr-60574/genel-bilgiler.html> (Erişim Tarihi: 09.11.2021).
- Bilgin, Y. ve Çetinkaya, A., 2016. The Role of Tourism in Sustainability of the Rural Settlementfabrics: Cumalıkızık Example, International Conference on Business, Information, and Tourism (ICBIT 2016), 3-5 August, Vol. 1. Kuala Lumpur, Malaysia, pp. 119-130.
- Çukur, T. ve Kızılaslan, N. 2018. Milas İlçesinde Zeytin Hasat Şenliğinin Kırsal Turizme Katkısı. Tarım Ekonomisi Dergisi, 24 (2), 233-241.
- Çukur, T., Kızılaslan, N., Çukur, F., 2019. Contribution of the cooperation between agriculture and tourism for rural development. Rural development 2019: research and innovation for bioeconomy (RD2019): proceedings of the 9th international scientific conference, September 26-28, 2019, Agriculture Academy of Vytautas Magnus University, p. 371-375
- Doğan, H.Z., 2003. Turizmin Sosyo-Kültürel Temelleri, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Emekli, G., 2001. Bergama'nın Turizm Coğrafyası ve Turizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri. Bergama Belediyesi Kültür Yayınları. İzmir.
- Gürbüz İ.B., Erol A.O., Yavuz O., 2002. Dünya'da ve Türkiye'de Kırsal Turizm. Türkiye V. Tarım Ekonomisi Kongresi, 421-430, 18-20 Eylül, Erzurum.
- Halloway, C.J ve Taylor, N. 2006. The Business of Tourism. Seventh Edition. England: PrenticeHall.
- Hanedar, C., Ünal, T. ve Kızılaslan, N., 2015. GOÜ Ziraat Fakültesi Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Kırsal Turizm. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 32 (2), 86-99.
- Kızılaslan, N. ve Kızılaslan, H., 2007. Need For Reorganization in Agricultural Extension Services in Turkey, Journal of Applied Sciences Research, 3(8), 770-780.

- Kızılaslan, N., Gürler, A.Z., and Kızılaslan, H., 2007. An Analytical Approach to Sustainable Development in Turkey. *Sustainable Development*, 15, 254-266.
- Kızılaslan, N. ve Ünal, T., 2014. Tokat İlinin Ekoturizm/Kırsal Turizm Potansiyeli ve SWOT Analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (9), 45-61.
- Kızılaslan, N. ve Ünal, T., 2013. Manisa Spil Dağı Milli Parkı Kırsal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (7), 10-29.
- Kızılaslan, N. ve Ünal, Y., 2013. Çiftçilerin Tarımsal Yayımların Farkındalıklarının Belirlenmesi (Tokat/Erbaa Örneği). *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 5, 1-19.
- Kızılaslan N., 1997. Tokat İli Merkez İlçede Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinde Katılımı Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler Üzerine Bir Araştırma, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi.
- Kızılaslan N., Gürler, AZ ve Kızılaslan, H., 1996. Türkiye de Tarım Kredi Kooperatiflerinde Kooperatif Ortak İlişkilerinin Değerlendirilmesi Tokat İli Örneği. *Türkiye 2.Tarım Ekonomisi Kongresi (Tam Metin Bildiri)*, 2(383-393).
- Kızılaslan, N. ve Özyurt, Ç., 2012. Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Ekoturizmin Önemi: Tokat İli Örneği. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (1), 50-62.
- Kızılaslan, N. ve Yamaoğlu, A., 2010. Kırsal Alanda Kadınların Tarımsal Üretime ve Aile İçi Kararlara Katılımı: Tokat İli Örneği, *The Journal of International Social Research (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi)*, *Woman Studies (Special Issue)*, 3 (13), 154-167.
- Lane, B., 1994. What is rural tourism? *Journal of Sustainable Tourism*, 2(1-2), 7-21.
- Menek, M. ve Kızılaslan, H. 2008. Doğrudan gelir desteğinin üreticiler üzerine etkisi (Tokat ili Merkez ilçe örneği). *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 1, 53-63.
- Özgüç, N., 2007. *Turizm Coğrafyası*. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Pala, E., 2015. Tokat'ta 900 yıllık tarih gezisi, www.geziyoruz.org (Erişim Tarihi: 2018)
- Soykan, F., 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal turizm. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi (Türkçe)*. Yıl:10, Mart Haziran, 67-75.
- Soykan, F., 2003. Coğrafi Çevrenin Turizm Amaçlı Değerlendirilmesinde Turizm Potansiyelini Saptamanın Önemi. *Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm sempozyumu*, Ege Üniversitesi Edebiyat Fak. Yayını, İzmir.
- Tilbury, J.B.n and Wickens, E. 2004. Tourism routes as a tool for the economic development of rural areas-vibrant hope or impossible dream? *Tourism Management*. 25 (1), 71-79.
- Torre, G.M.V. and Gutiérrez, E.A. 2008. The demand of rural tourism in a natural park in Southern Spain. In: P.M. Burns and M. Novelli (Eds.), *Tourism Development: Growth, Myths and Inequalities*. (p.113-125). London: CAB International.
- Uçar, M., Çeken, H. ve Ökten, Ş., 2010. *Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma: Fethiye Örneği*. Detay Yayıncılık, Ankara.